

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут журналістики

Кафедра журналістики і нових медіа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

“ 11 ” 09 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА РЕПОРТАЖУ

спеціальності: 061 Журналістика

освітнього рівня: другий (магістерський)

освітньої програми: Журналістика

Київ – 2019

Розробники: Лісневська А. Л., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Лісневська А. Л., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики і нових медіа

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1
Завідувач кафедри журналістики і нових медіа (В.О. Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
_____._____.2018 р.

Гарант освітньої програми (М. С. Васьків)

Робочу програму перевірено
_____._____.2018 р.

Заступник директора Інституту журналістики (Росінська О.А.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут журналістики

Кафедра журналістики і нових медіа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“ 02 ” 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА РЕПОРТАЖУ

спеціальності: 061 Журналістика

освітнього рівня: другий (магістерський)

освітньої програми: Журналістика

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2946/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 02 » 2018 р.

Київ – 2018

Розробники: Лісневська А. Л., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Лісневська А. Л., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики і нових медіа

Протокол від “30 “серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри журналістики і нових медіа (В.О. Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
_____._____.2018 р.

Гарант освітньої програми М.С.Васьків

Робочу програму перевірено

_____._____.2018 р.

Заступник директора Інституту журналістики (Росінська О.А.)

Пролонговано:

на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” 20___ р., протокол №___

на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” 20___ р., протокол №___

на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” 20___ р., протокол №___

на 20___/20___ н.р. _____ (_____), “___” 20___ р., протокол №___

ЗМІСТ

1.	
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни	7
4.1. Тематичний план для денної форми навчання.....	7
4.2. Тематичний план для заочної форми навчання.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	9
Змістовий модуль I.....	9
Змістовий модуль II	11
Змістовий модуль II	13
6. Контроль навчальних досягнень.....	14
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	14
6.2. Плани практичних занять	15
6.3 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....	17
6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	19
6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання....	20.
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	20
7. Навчально-методична картка дисципліни.....	21
8. Рекомендовані література	23

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
вид дисципліни	Нормативна	Нормативна
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Курс	5	
Семестр	10	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	8,5	
Обсяг годин, в тому числі	255	
Аудиторні	68 ✓	
модульний контроль	16 ✓	
семестровий контроль	30	
самостійна робота	141 ✓	
форма семестрового контролю	ІСПИТ	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча навчальна програма з дисциплін «Технологія виробництва репортажу» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання. Програму укладено згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Технологія виробництва репортажу», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – ознайомити з технологією виробництва сучасного аудіовізуального продукту у форматі «репортаж» - від задуму репортажного формату до втілення через особливості зйомки та монтажу, сформувані вміння застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

Завданнями курсу є :

- **поглиблення теоретичних** знань студентів щодо індустрії виробництва сучасного відеорепортажу;
- **ознайомлення** з особливостями організації виробництва відеорепортажу на всіх етапах;
- **формування** уявлення про зображально-виражальні засоби створення відеорепортажу, співвідношення слова та зображення;
- **ознайомлення** з технологією підготовки, зйомки, розшифровки матеріалів та монтажу телевізійного репортажу та репортажних форматів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчивши дисципліну «Технологія виробництва репортажу» **студент знатиме**

- 1) специфіку телевізійного репортажу та репортажних форматів;
- 2) технологію виробництва відеосюжетів (в тому числі й репортажів) для новинних програм;
- 3) стиль зйомки та методи відтворення реальності у репортажі
- 4) особливості роботи журналіста та зйомки в кадрі та у прямому ефірі
- 5) основи сценарної, операторської майстерності та відео-, аудіо монтажу репортажу
- 6) особливості створення репортажних форматів для соцмереж.

Студент вмітиме

- 1) сформулювати ідею і концепцію майбутнього відеорепортажу, створити сценарну заявку;
- 2) збирати інформацію для журналістського матеріалу, скласти синопсис (для тематичних та проблемних);

- 3) скласти запитальник до експертів та героїв інтерв'ю, обирати необхідне для монтажного плану
- 4) написати, відзняти, начитати, озвучити і змонтувати подієвого, тематичного або проблемного репортажу ;
- 5) підготувати, записати і змонтувати (скласти монтажний план) проблемне інтерв'ю з експертом.
- 6) використовувати інструменти створення репортажного відеоконтенту та розповсюдження його в інтернет-середовищі

У результаті вивчення курсу студенти набувають наступні **компетентності**:

загальні:

- Здатність до комплексного розв'язання проблем. Здатність до виокремлення проблеми, дослідження її, окреслення етапів для роботи у подальшому, уміння знаходити ідею, вибрати та оцінити її, спланувати вирішення, залучати людей до її вирішення та діяти - ЗК-1
- Здатність до креативності. Відкритість до нових знань, ідей і технологій; здатність продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до вирішення проблеми чи виконання завдань – ЗК-3.
- Здатність до когнітивної гнучкості. Здатність розуму швидко перемикатися з однієї думки на іншу, а також обмірковувати кілька речей одночасно – ЗК-10.

фахові:

- Здатність до виокремлення новини (факту); володіння інструментарієм перевірки інформації; здатність до вибору інформації на основі релевантності; уміння створювати матеріал для різних медіаплатформ; уміння інтерпретувати контент - ФК - 5.
- Здатність подавати інформацію у відповідній журналістській формі. Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; уміння поєднувати візуальні та текстуальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій – ФК-6.
- Здатність працювати у команді. Володіти соціальними навичками; бути відповідальним та надійним; уміти переконливо подати власну думку; уміти знаходити рішення; розуміти права та обов'язки в редакційному колективі; виконувати професійну функцію у колективі – ФК-8.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт			
		Усьо го	Аудиторні		Самостійна Робота
			лекції	Практичні	
Змістовий модуль I. Режисерсько-операторські аспекти підготовки телевізійного репортажу					
Модуль 1. Відбір інформації зображень події (теми) в роботі тележурналіста - репортера					
1.	Тема 1. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (змістовність)	24	2	6	16
Модульний контроль		2			
Разом		24	2	6	16
Модуль 2. Операторські аспекти роботи репортера					
3.	Тема 2 Майстерність зйомки для створення ефекту присутності	12	2	2	8
4	Тема 3 . Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів)	12	2	2	10
Модульний контроль		2			
Разом		26	4	4	18
Модуль 3. Журналіст - автор та режисер монтажу репортажного відео сюжету					
Тема 4. Особливості відкритої та закритої зйомки		12	2	2	8
Тема 5. Робота над композицією репортажного відеосюжету		12	2	2	8
Модульний контроль		2			
Разом		24	4	4	16
Змістовий модуль II. Технологія створення репортажного контенту (технічний аспект)					
Модуль 1. Технічні аспекти запису звуку в репортажі					
Тема 1. Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц –опитування, прямі включення.		14	2	2	10
Тема 2. Особливості роботи з архівними		12	2	2	8

	матеріалами роботи з архівними матеріалами.				
	Модульний контроль	2			
	Разом	26	4	4	18
Модуль 2. Постзнімальний етап виробництва репортажу					
	Тема 3. Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу	16	2	4	10
	Тема 4. Методика складання монтажного плану	12	2	2	8
	Модульний контроль	2			
	Разом	28	4	6	18
Модуль 3. Можливості програми відеомонтажу Edius					
	Тема 5. Монтаж в програмі Edius (монтаж зображень)	1 4	2	2	10
	Тема 6. Монтаж в програмі Edius (монтаж звуку та зображення, титрування, вирівнювання звуку)	1 9	2	4	13
	Модульний контроль	2			
	Разом	3 3	4	6	23
Змістовий модуль III. Репортерство в соцмережах					
Модуль 1. Репортерські формати у соцмережах					
	Тема 1. Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram	36	2	4	30
	Модульний контроль	2			
	Разом	36	2	4	30
Модуль 2. Мобільна журналістика та стрімерство					
	Тема 2. Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події.	20	2	4	16
	Тема 3. Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу	18	2	2	14
	Модульний контроль	2			
	Разом	40	4	6	30
4.	Підготовка та проходження контрольних заходів	30			
	Усього	209 255	28	40	141

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Режисерсько-операторські аспекти підготовки телевізійного репортажу

Модуль 1. Відбір інформації зображень події (теми) в роботі тележурналіста - репортера

Лекція 1. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (зміст) (2 год.)

Творчо-професійні критерії діяльності журналіста-репортера. Служба новин-тематичні репортажі та репортажі з подій, аналітичні програми - готує аналітичні та критичні матеріали, для публіцистичних програм – проблемні репортажі.

Сутність інформації зображень. Подія (тема) як фіксація та компіляція реальності. Перевага зображення над словом, пошук кадрів-фактів. Завдання оператора.

Тріада спеціалізацій „журналіст-оператор-режисер”. Екранна природа телерепортерства. Значущість візуального результату професійної діяльності телерепортера.

Робота на події, відбір спікерів. Інформація під титри.

Література

3,9,14,21,25,28

Практичне 1,2,3. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (зміст) 6 год

Завдання подано в планах практичних занять.

Література

14,25

Модуль 2. Операторські аспекти роботи репортера

Лекція 2. Майстерність зйомки для створення ефекту присутності (2 год)

Репортажна зйомка як окремий вид фіксації життя. Стендап та лайв – особливості атмосфери та композиції кадру, наповненості змістом.

Використання внутрішньокадрового монтажу під час зйомки. «Суб'єктивна» рухома камера. Рухомі стендапи. Журналіст – візуальна частина інформаційного повідомлення.

Типи зйомки для створення ефекту присутності, стандарти подієвого прямого, фіксованого, проблемного та тематичного репортажу.

Ефект присутності як стилістика репортажних форматів.

Література

3,4, 9,14,20

Практичне заняття 4. Майстерність зйомки для створення ефекту присутності (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література

4, 9,14

Лекція 3. Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів) (2 год)

Підвищення ролі зорового ряду на екрані. чергування близького і далекого планів, темпо-ритмічної організації матеріалів. вмінням правильно вибрати точку зйомки, знайти необхідний ракурс. Кадр- символ події.

Зйомка під закадровий текст – різні ракурси та плани, деталь.

Обов'язкові адресні плани досить тривалі, статичні або зняті панорамуванням, за змістом – лаконічними, контурними, зрозумілими. 2-3 плани з уточненням до деталі (будівля виконкому – прапор - надпис). Рух камери у сюжеті зведено до мінімуму, тобто кадри статичні, композиційно вибудовані, виразно передають атмосферу події.

Середній план в коментарях, семантичний фон, $\frac{3}{4}$ поворот в центр кадру, розташування під титр.

Література
3,4, 9,14,20

Практичне заняття 5. Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів) (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література
4, 9,14

Модуль 3. Журналіст - автор та режисер монтажу репортажного відеосюжету
Лекція 4. Особливості відкритої та закритої зйомки (2 год)

Орієнтація на світло (заборони та правила).

Правила відкритої зйомки – світло, звук. Вибір головних та другорядних об'єктів. Атмосферні кадри. Зйомка лайвів.

Правила зйомки в приміщенні – світло, звук. Орієнтація в просторі. Ракурсність зйомки спікерів – правила та поради. Вибір деталі – написи та лого. Заборона візуального рекламного контакту.

Поради школи репортерства Колумбійського університету (режисерсько-операторський аспект)

Література
3.4.10,14.28

Практичне заняття 6. Особливості відкритої та закритої зйомки (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література
4, 10,14

Лекція 5. Робота над композицією репортажного відеосюжету

Текст та зображення – контрапункт (окрім подієвих) або коментар. Набір структурних елементів телерепортажу. Компілятивний метод відбору зображень.

Визначення теми та ідеї матеріалу, його композиційну побудову, драматургію, взаємодію відеоряду і тексту.

Композиція сюжету – конкретна побудова матеріалу, розміщення епізодів в певному порядку. Структурні елементи, які неможливо переставити, бо інший порядок розташування епізодів порушить зміст і логіку екранної розповіді.

Драматургічна побудова композиції. Створення та начитування текстів.

Темпо-ритм відеоряду. Використання лайвів та репераунду. Розташування титрів. Стандарти телеканалу.

Робота з архівними матеріалами.

Створення ліду. Види титрів та переходів монтажних.

Поради школи репортерства Колумбійського університету (сценарний аспект)

Література
3,9,13,14,27

Практичне заняття 7. Робота над композицією репортажного відеосюжету репортажу

Завдання подано в планах практичних занять.

Література
3,9,13,14,27

Змістовий модуль II.

Технологія створення репортажного контенту (технічний аспект)

Модуль 1. Технічні аспекти запису звуку в репортажі (2 год)

Лекція 1. Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц – опитування, прямі включення. (2 год)

Види звуку в репортажному відеосюжеті та особливості його запису. Види мікрофонів ТЖК та робота з ними в кадрі у стендапі, коментарях бліц-опитуванні та прямих включеннях. Запис на два диктофони. Канали запису та підключення мікрофону на відеокамері.

Зйомка спікерів – план, змістовність кадру, графіка кадру, підзйомки з журналістом, кадрування, зйомка під титр.

Запис звуку на прес-конференціях та брифінгах.

Запис аудіоінформації під титри та ЗТ.

Література

4, 14, 17, 20

Практичне заняття 1. Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц – опитування, прямі включення (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література

4, 14, 17, 20

Лекція 2. Відеосюжети в стилі інфотейнмент – музика, драматургічні шуми (2 год)

Новини у формі розваги, а розвага у формі новин. Збільшенні кількості новин на соціальні та культурні теми.

Новини інфотейнмент – контент розважальних програм: брекфест шоу, вечірні та талант-шоу, ток-шоу розважального характеру. Інфотейнмент – заборона стилю за стандартами класичних новинних програм.

Відеосюжети відрізняються : іронія, відсутність академічності, незвичайний ракурс погляду, кліпів монтаж, трактування звуком, відео цитування та інтертекстуальність.

Пошук унікального.

Телерепортаж інформаційно-розважального характеру - вербальні та невербальні ігрові прийоми. Фонетичну та морфологічну гру (на рівні слів), візуальні способи гри. Використання альтернативних візуальних рішень при побудові репортажу. Включення в репортаж архівного відео, кадрів з фільмів і телепрограм, оперативної зйомки. Трактування подій музикою та драматургічними шумами.

Стилістика та імітація репортажності.

Література

2, 4, 16, 17

Практичне заняття 2. Відеосюжети в стилі інфотейнмент – музика, драматургічні шуми (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

2, 4, 16, 17

Модуль 2. Постзнімальний етап виробництва репортажу

Лекція 3. Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу (2 год)

Прегляд відеоматеріалів та розшифровка змісту (увага до синхронів), поняття «тайм код».

Відбір стендапу та синхронів, побудова композиції, нарізка змісту до композиції.

Перевірка на відсутність браку відібраних матеріалів.

Створення закадрових текстів та ліду, відбір епізодів зі звуком в лайв.

Відбір кадрів до відеоряду на ЗТ.

Література

8, 9, 14, 20, 28

Практичне заняття 3, 4. Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу (4 год)
Завдання подано в планах практичних занять.

Література

14. 28

Лекція 4. Методика складання монтажного плану.

Види запису монтажного плану. Програма «фабрика»

Створення синопсису із ЗТ (каркас композиції), темпоритм, чергування епізодів.

Створення монтажного плану у таблиці з аудіо та відеорядом, ЗТ, стандартними переходами та заставками, принципами монтажу зображення (за Соколовим).

Уточнення інформації до титрів. Написання титрів. Вибір дизайну, шрифту, кольору, плашки, довжини та ін.. (авторський контент)

Запис закадрових текстів.

Монтаж у відеопрограмі («риба»)

Література

8,9,14.20, 28

Практичне заняття 5. Методика складання монтажного плану.

Завдання подано в планах практичних занять.

Література

14. 28

Модуль 3. Можливості програми відеомонтажу Edius

Лекція 5. Монтаж в програмі Edius (монтаж зображень) (2 год)

Старт після інсталяції. Поняття «телестандарт» та робота з ним. Створення другого шаблону («present»2). Папка проекту. Зняття певних налаштувань перед початком роботи.

Монтаж – основні вікна. «Телевізор», «шафа», «монтажний стіл».

Технологія переміщення монтажного відео. Чотири типа лінійки: відео, відео+звук, титри, звук.

Зміна масштабу робочого стола: деталі та цілісна екранна дія. Нарізка – основний інструмент монтажера, активація лінійки.

Видалення зайвого фрагменту. Увага до режиму «Rippl mode»

Процес монтажу: перетягування, програвання, переміщення курсору

Література

20,22.24

Практичне заняття 6. Монтаж в програмі Edius (монтаж зображень) (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література

20,22.24

Лекція 6. Монтаж в програмі Edius (монтаж звуку та зображення, титрування, вирівнювання звуку) (2 год)

Робота зі звуком : музика, звук з відеокамери.

Розподіл звуку по доріжках.

Запис голосу, мікшування звуку на зміні кадрів. рівень гучності.

Флеш та ЗТМ

Ефекти : фільтри відео та звуку відео- та аудіо переходи, кайера

Рapid, стоп-кадр, фонове підкладання

Титри, динамічні титри . Накладання на швидкість.

Тонування (вирівнювання звуку), тестування.

Експорт : формати відеофайлів, експорт в DVD.

Література
20,22.24

Практичне заняття 7,8. Монтаж в програмі **Edius** (монтаж зображень) (4 год)
Завдання подано в планах практичних занять.

Література
20,22.24

Змістовий модуль III.

Репортерство в соцмережах

Модуль 1. Репортерські формати у соцмережах

Лекція 1. Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram (2 год)

Особливості репортажних форматів для конвергентних медіа. Метод «суб активної зйомки». Запис на гаджети рухомих стендапів. Внутрішньокадровий монтаж. Селфі -зйомка під монтаж.

Специфіка хронометражу. Аматорські відео у відеоблогах. Стислість текстів в кадрі. Висвітлення теми або події для цільової аудиторії. Розташування відеоконтенту на платформах You Tube. Можливості розташування відеоконтенту у Facebook, Instagram, Telegram

Література
3,4,5,20, 24

Практичне заняття 1,2. Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram (4 год)

Завдання подано в планах практичних занять

Література
3,4, 24

Модуль 2. Мобільна журналістика та стрімерство

Лекція 2. Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події (2 год)

Виклики сучасності до аматорського репортажу . Використання аматорських відеоматеріалів у новинах. Ефект присутності важливіший якості зображення.

Використання відеоматеріалів мобільної журналістики у спец репортажах та журналістських розслідуваннях. Прихована камера.

Важливість звукового підтвердження події. Зйомка одним поглядом камери.

Сервери для розташування репортажного відео.

Література
3,4,5,20, 24

Практичне заняття 3, 4. Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події (4 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література
3,4,5,

Лекція 3. Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу (2 год)

Стрімерство як метод висвітлення важливих подій. Прямий репортаж та обладнання журналіста. Можливості прямого включення для передачі відеоінформації. Значення лайвів та репераундів.

Законодавча база та естетика екрану у відео контенті стрімерів. Цифрові технології запису та передачі прямого репортажного відео контенту.

Література

3,4,5,20, 24,29,30

Практичне заняття 5. Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу (2 год)

Завдання подано в планах практичних занять.

Література

3,4,5,29

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	макс.кільк балів за од.	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість одиниць	макс.кільк. балів	кількість одиниць	макс.кільк. балів	кількість одиниць	макс.кільк.балів
Відвідування лекцій	1	5	5	6	6	3	3
Відвідування практичних занять	1	7	7	8	8	5	5
Робота на практичному занятті	10	7	70	8	80	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	10	5	50	6	60	6	60
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			157		179		143
Максимальна кількість	479						

балів	
Розрахунок коефіцієнта	479:60=7,9 (8)

6.2 . ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль І.

Режисерсько-операторські аспекти підготовки телевізійного репортажу

Модуль 1. Відбір інформації зображень події (теми) в роботі тележурналіста - репортера

Практичне 1. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (зміст)

1. Аналіз відеоконтенту :інформація зображень, відповідно теми та стандартів.
2. Створення композиції за готовим родієвим та тематичним репортажем.

Практичне 2. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (зміст)

1. Запис на смартфон стендапу та бліц-опитування на семантичному фоні (тема – обізнаність щодо е-квітка та його зручність)
2. Створення зарисовки (10 кадрів різної крупності) з наданої теми під текст стендапу

Практичне 3. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (зміст)

Робота в репортерській команді у знімальних групах: журналіст, оператор, режисер. Запис синхронів та відеоряду з наданої теми репортажу.

Модуль 2. Операторські аспекти роботи репортера

Практичне заняття 4. Майстерність зйомки для створення ефекту присутності (2 год)

1. Аналіз відеоконтенту на визначення специфіки зйомки для створення ефекту присутності.
2. Зйомка імітації прямого ефіру: робота в репортерській команді.

Практичне заняття 5. Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів) (2 год)

1. Аналіз відеоконтенту на визначення стилю зйомки (мова екрану: рух, крупність планів)
2. Робота в групах «репортерська команда». Зйомка адресних планів та стендапу журналіста.

Модуль 3. Журналіст - автор та режисер монтажу репортажного відеосюжету

Практичне заняття 6. Особливості відкритої та закритої зйомки (2 год)

1. Робота в репортерських командах: зйомка стендапу та бліц-опитування та вулиці та в приміщенні з наданої теми.
2. Аналіз відеоматеріалу за критеріями школи репортерства Колумбійського університету.

Практичне заняття 7. Робота над композицією репортажного відеосюжету

1. Опанування видами запису синопсису.
2. Створення синопсису за готовим репортажем.
3. Створення синопсису за наданою темою (уявлені спікери)

Змістовий модуль II.

Технологія створення репортажного контенту (технічний аспект)

Модуль 1. Технічні аспекти запису звуку в репортажі (2 год)

Практичне заняття 1. Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц-опитування, прямі включення (2 год)

1. Знайомство з видами мікрофонів для запису репортажем, комутація з камерою, індикатори звуку на камері.
2. Зйомка спікерів в приміщенні університету : правила зйомки з ручним шнуровим та ручним радіо мікрофоном (робота в команді)
3. Зйомка прямого включення з вулиці (робота в команді)

Практичне заняття 2. Відеосюжети в стилі інфотейнмент – музика, драматургічні шуми (2 год)

1. Аналіз новинних відеоформатів у стилі інфотейнмент. Визначення елементів стилю.
2. Створення композиції репортажу за наданою темою відводіно у стилі інфотейнмент з включенням музики, шумів та відеоцитат

Модуль 2. Постзнімальний етап виробництва репортажу

Практичне заняття 3. Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу (4 год)

1. Створення концепції проблемного репортажу, написання приблизного синопсису.
2. Робота в команді – зйомка в приміщенні.
3. «Заливання» у комп'ютер та висталення тайм кодів.

Практичне заняття 4. Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу

1. Відбір синхронів та кадрів на адресну монтажну фразу (з матеріалів попереднього заняття)

Практичне заняття 5. Методика складання монтажного плану.

1. Аналіз відеоконтенту та створення епізодної структури, створення монтажного плану за готовим сюжетом.
2. Створення монтажного плану за матеріалами попередніх занять.

Модуль 3. Можливості програми відеомонтажу Edius

Практичне заняття 6. Монтаж в програмі Edius (монтаж зображень) (2 год)

1. Уважно вивчити відповідний розділ методичних рекомендацій (В Пашинський).
2. Встановити (разом з викладачем) програму, «залити» будь –яке відео (тематична замальовка «природа»), порізати та перемонтувати відео – 2 хв.

Практичне заняття 7. Монтаж в програмі Edius (монтаж звуку та зображень) (2 год)

1. Уважно вивчити відповідний розділ методичних рекомендацій (В Пашинський та О. Соколов).

2. Додати до змонтованого відео з попереднього заняття відповідну на Ваш погляд музику.

Практичне заняття 8. Монтаж в програмі **Edius** (монтаж звуку та зображень) (2 год)

1. Відзнятий матеріал відеосюжету (пр. 3, 4, 5) змонтувати, відповідно монтажного плану. Начитати текст та додати до відео.

Змістовий модуль III.

Репортерство в соцмережах

Модуль 1. Репортерські формати у соцмережах

Практичне заняття 1. Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram (2 год)

1. Визначення теми та концепції репортажу в стилі «інфотейнмент» (на кшталт «Сніданок 1+1») за цільовою аудиторією.
2. Робота в команді : зйомка відповідного матеріалу.

Практичне заняття 2. Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram (2 год)

1. Розшифровка відеоматеріалу з попереднього практичного завдання, створення монтажного плану.
2. Монтаж та розташування у Facebook Instagram Telegram.

Модуль 2. Мобільна журналістика та стрімерство

Практичне заняття 3. Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події (2 год)

1. Аналіз стилістики зйомки та тексту ЖВК у відповідних репортажах (матеріали 1+1, CNN International, BBC World)

Практичне заняття 4. Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події (2 год)

1. Знайомство та опанування програмою прямого включення у Facebook Instagram Telegram. Налаштування загального ресурсу в інтернеті в аудиторії
2. Визначення тематичних локацій для репортажних команд та перехід до них

Практичне заняття 5. Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу (2 год)

1. Включення в аудиторію з місця локацій, стендапи журналістів та «закадрові тексти» під відеоредактором.

6.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль I.

Режисерсько-операторські аспекти підготовки телевізійного репортажу

Модуль 1. Відбір інформації зображень події (теми) в роботі тележурналіста – репортера (16 год)

Тема 1, 2, 3. Журналіст – керівник репортерської групи: відбір інформації зображень (зміст) (16 год)

Створення композиції відеоряду з закадровим текстом та без тексту.
Тематична проблематика – «Парк Києва» (будь який)
Робота в репортерській команді у знімальних групах: журналіст, оператор, режисер.
Запис стендапу журналіста з визначеної теми.

Модуль 2. Операторські аспекти роботи репортера (18 год)

Тема 4. Майстерність зйомки для створення ефекту присутності
Запис на смартфон із селфі-палкою (як штатив) стендапу та адресного відеоряду з місця проживання.

Тема 5. Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів)
Зйомка локації проживання. Один об'єкт – декілька варіантів кадрування, руху та ракурсів.

Модуль 3. Журналіст - автор та режисер монтажу репортажного відео сюжету (16 год)

Тема 6. Особливості відкритої та закритої зйомки
Зйомка зарисовки – відеоряд з місця проживання, образ локації: крупність планів, орієнтація в просторі, панорама, деталь. 5-7 кадрів.
Монтаж на iMovie

Тема 7. Робота над композицією репортажного відеосюжету
Запис стендапу та синхронів на смарт до матеріалу попереднього завдання. Створення синопсису та монтаж в iMovie

Змістовий модуль II.

Технологія створення репортажного контенту (технічний аспект)

Модуль 1. Технічні аспекти запису звуку в репортажі (18 год)

Тема 1. Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц – опитування, прямі включення
Зйомка спікерів (коментарі) на вулиці : правила зйомки з ручним шнуровим та ручним радіо мікрофоном (робота в команді).
Зйомка спікерів із журналістом (кадрування. звук) на вулиці

Тема 2. Відеосюжети в стилі інфотейнмент – музика, драматургічні шуми .
1. Створення композиції репортажу за наданою темою відводіно у стилі інфотейнмент з включенням музики, шумів та відеоцитат.
2. Монтаж в iMovie

Модуль 2. Постзнімальний етап виробництва репортажу (18 год)

Тема 3,4,5. Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу
1. Створення концепції репортажу за наданою темою.
2. Зйомка повноцінного сюжету із спікерами та стендапом.
3. Розшифровка, визначення таймкодів.
4. Відбір спікерів та відеоряду, побудова монтажного плану.
5. Створення титрів

Модуль 3. Можливості програми відеомонтажу Edius (23 год)

Тема 6, 7. Монтаж в програмі **Edius** (монтаж зображень) (2 год)
*Відзнятий матеріал відеосюжету (пр. 3, 4, 5) змонтувати, відповідно монтажного плану.
Начитати текст та додати до відео.*

Змістовий модуль III.

Репортерство в соцмережах

Модуль 1. Репортерські формати у соцмережах (30 год)

Тема 1, 2. Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram

3. *Розшифровка відеоматеріалу з попереднього практичного завдання, створення монтажного плану.*
4. *Монтаж відео сюжету в стилі інфотейнмент, та розташування у Facebook Instagram Telegram.*

Модуль 2. Мобільна журналістика та стрімерство (30 год)

Тема 3. 4. Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події

Визначення резонансної події, що відбулась.

Зйомка суб'єктивною камерою (смартфон на селфі або в команді) стендапу журналіста, який коментує наслідки події та запуску коментарі. Висвітлення події через деталі-символи.

Тема 5. Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу (2 год)

Запис за смартфон буд-якої події в метро. вулиці, в приміщенні, висвітлення текстом відповідно.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання практичної роботи

- знання типології відеорепортажів
- використання елементів мови екрану (план, композиція, атмосфера, закони монтажу)
- знання жанрових особливостей репортажних відеоформатів
- робота журналіста в кадрі
- створенні журналістського твору за стандартами
- знання принципів монтажу

6.4. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Технологія виробництва репортажу» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Контрольна модульна робота включає:

1. теоретичні запитання;
2. аналіз відеопродукту
3. створення власного продукту

Критерії оцінювання:

- Теоретичні запитання - 5 б.
- Аналіз відеопродукту 5 б
- Створення власного відеопродукту – 15 б.

6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання знань студентів з дисципліни «Технологія виробництва репортажу» відбувається у межах 3 її частини іспиту.

6.6. Завдання для семестрового контролю

Презентація власного аудіовізуального проекту з використанням різних форматів та складників репортажу.

Обов'язкова наявність сценарних папок (сценарна заявка, монтажний план) та чорнових відеоматеріалів.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
відмінно	100-90
дуже добре	82-89
добре	75-81
задовільно	69-74
достатньо	60-68
незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни
Разом: 255 год., з них лекційних – 28 год., практичні заняття – 40 год.,
модульний контроль – 16 год.,
самостійна робота – 141 год.

Тиждень		I		II		III		IV		V		VI	
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II							
Назва модуля	Змістовий модуль 1. Режисерсько-операторські аспекти підготовки телевізійного репортажу					Змістовий модуль 2. Технологія створення репортажного контенту (технічний аспект)							
Кількість балів за модуль	157					179							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Теми лекцій	Журналіст – керівник репортажної групи: відбір інформації зображень (змістовність) 1 б	Майстерність зйомки для створення ефекту присутності 1 б	Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів.) 1 б	Особливості відкритої та закритої зйомки 1 б	Робота зі звуком в процесі створення репортажу 1 б	Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц –опитування, прямі включення. 1 б	Відеосюжети в стилі інфотейнінг – музика, драматургічні шуми . 1 б	Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу 1 б	Методика складання монтажного плану 1 б	Монтаж в програмі Edius (монтаж зображень)1б	Монтаж в програмі Edius (монтаж звуку та зображення, титрування, вирівнювання звуку) 1 б		
Теми практичних занять	Журналіст – керівник репортажної групи: відбір інформації зображень (змістовність) 33б	Майстерність зйомки для створення ефекту присутності 11 б	Специфіка операторської роботи зйомки телерепортажу (мова екрану: рух, крупність планів.) 11 б	Особливості відкритої та закритої зйомки 11б	Робота зі звуком в процесі створення репортажу 11 б	Особливості зйомки та запису звуку коментарів, стендапів, інтерв'ю, бліц –опитування, прямі включення.11б	Відеосюжети в стилі інфотейнінг – музика, драматургічні шуми .11 б	Технологія розшифрування та відбору відеоматеріалу 22 б	Методика складання монтажного плану 11б	Монтаж в програмі Edius (монтаж зображень) 11б	Монтаж в програмі Edius (монтаж звуку та зображення, титрування, вирівнювання звуку) 22б		
Самостійна робота	Табл. 6.1 (50 балів)					Табл. 6.1 (60 балів)							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					Модульна контрольна робота 2 (25 балів)							

Модулі	Змістовий модуль III			
Назва модуля	Змістовий модуль 3. Репортерство в соцмережах			
Кількість балів за модуль	143			
Лекції	12	13	14	
Теми лекцій	Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram Telegram 16	Мобільна журналістика у висвітленні резонансної події 1 б	Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу 1 б	
Теми практичних занять	Репортажний метод зйомки та подання інформації в соцмережах Facebook Instagram 22 б Telegram	Мобільна журналістика у висвітленні резонансної 22 б події.	Стрімерство як вид сучасного прямого репортажу 11 б	
Самостійна робота	Табл. 6.1 (60 балів)			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Бойд Е. Технології виробництва ефірних новин. / Ендрю Бойд; пер. з англ. О. О. Колот. – Київ: ТОВ. Київська типографія, 2007. – 429 с.
2. Вартонов А. Infotainment – это случилось вчера / А. Вартонов // Журналист. – 2005. – № 3. С.48– 49.
3. Галлер М. Репортаж : навчальний посібник. – К. : Академія Української Преси., 2011. – 348 с.
4. Горюнова Н.Л. Художественно-выразительные средства экрана / Н.Л. Горюнова. – М. : 2004. – 203 с.
5. Гоян В. Екранність телевізійної мови як приклад пропорційної взаємодії візуально-вербальних образів телекомунікації - Електронний ресурс : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2148>
6. Гоян О. Журналістська телерадіоосвіта : сучасні тенденції [Електронний ресурс] / О. Гоян, В. Гоян // Електронна бібліотека Ін-ту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. – Режим доступу : <http://www.journ.univ.kiev.ua>
7. Дауни Л. О будущем новостных организаций и новостей (в США) : пер. с англ. [Електронний ресурс] / Леонард Дауни, Роберт Кайзер // Право общества знать. – Израиль, 2013. – 3 с. Режим доступу до ст : <http://www.imw.org.il/russian/article.php?id=312>
8. Дэннис Э. Беседы о масс-медиа / Э. Дэннис, Д. Мэрилл; пер. с англ. В. Касьяненко, Н. Кигай. – М. : Вагриус, 1997. – 186 с.
9. Еверетт Д. Учебный посібник репортера / Д. Еверетт – К. : Index Промедіа, 1999. – 23 с.
10. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник / за загал. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Академія Української преси, 2011. – 262 с.
11. Гоян В.В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми: посіб. для студ. / В.В. Гоян – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2001.
12. Кузнецов Г. В. Цвик В. Л., Юровский А. Я . Телевизионная журналистика : учебник 4-е издание. – М.: МГУ, Высшая школа, 2002. – 304 с.
13. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовин: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника: практ. посіб. для журналістів / Куляс І., Макаренко О. – К. : Вид-во ХББ, 2006
14. Лісневська А.Л. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. для студ. з напряму підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика» / А. Лісневська, Т. Коженівська ; ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2013. – 189 с
15. Лісневська А.Л. Режисерські аспекти телерепортажу / А. Л. Лісневська [Електронний ресурс] // Синопис : текст, контекст, медіа – 2014. - № 5 (9)
16. Лісневська А. Л. Інфотейнмент та гра як складові технології створення телевізійних новин [Електронний ресурс] / А. Л. Лісневська // Синопис: текст, контекст, медіа. – 2014. - № 3 (7).
17. Лісневська А. Л. Телевізійний спецрепортаж в сучасному медіапросторі // Теле- та радіожурналістика. - збірка наукових праць. – Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка. 2018. – Вип. 17. – 108-113 с.
18. Лукина М. Технология интервью : [учебное пособие для вузов] – 2-е изд., доп. – М. Аспект Пресс, 2008. – 192 с.
19. Мертон Р. Фокусированное интервью. / Мертон Р., Фiske М., Кендалл П.; М., 1991 – 123 с.
20. Миллерсон Дж. Телевизионное производство: Пер. с англ. под ред. Маковеева В.Г. - М.: Изд-во ГИТР, 2004. - 567 с.

21. Подготовка телерадиорепортажа: (из французского опыта): Реферативное изложение книги Пьера Ганца и Жан-Пьера Шампиа „Репортаж на радио и телевидении” / Ин-т повышения квалификации работников телевидения и радио. – М., 2000. – 85 с.
22. Пташинский В. Видеомонтаж в Edius \ В. Пташинский. – М.: ДМК Пресс, 2012, - 232 с.
23. Симоніна Н. Класифікація сучасного телевізійного інтерв'ю. - Наук вісник Ужгородського ун-ту. Сер: Філол. Соц. комун. Вип. 27.- 2012. – с.180-184
24. Соколов А. Г. Монтаж. Телевидение, кино, видео. Ч. 1. / А. Г. Соколов. – М.: «625». 2005. – 243 с.
25. Халер М. Интерв'ю : [навчальний посібник] / за загал. ред. В. Ф. Іванова – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2008. – 404 с.
26. Шостак М. Репортер: профессионализм и этика. – М., 2002.
27. Шостак М.И. Оперативная журналистика: пособие Шостак М.И. Оперативная журналистика: пособие по дисциплине «Основы творческой деятельности журналиста» / М.И. Шостак. – М. : ИМПЭ им. А.С. Грибоедова, 2009. – 69 с
28. Яковець А.В. Телевізійна журналістика: теорія і практика : підручник . – Київ : ВД "Кисво-Могилянська академія", 2007 . – 239 с.

Додаткова

1. Бугрим В.В., Машенко І.Г. Телебачення прямого ефіру: Навч. Посібник. - К.: Либідь, 1991. - 200 с.
2. Вакурова Н. Типология жанров современной экранной продукции / Н. В. Вакурова. – М.: Ин-т современного искусства, 1997. – 156 с.
3. Дворко Н.И. Интерактивный документальный фильм: творческий поиск и экспериментирование. // Сборник научных трудов SWorld. – Выпуск 3. Том 49. – Одесса : КУПРИЕНКО СВ, 2013. – С. 41-45.
4. Дворко Н.И. Выразительные возможности телевизионного экрана // Электронные СМИ : Современное состояние и развитие : Науч-практ. Конф. Каф. Журналистики СПбГУП: под. ред. М.И. Кима, 2002. – С. 82-84.
29. Закон України „Про телебачення і радіомовлення” // Україна: інформація і свобода слова. – К. : Молодь, 1997. – С. 111 – 139.
30. Засоби масової інформації: поняттєвий апарат / за ред. А. З. Москаленка. – К., 1997. – 345 с.
5. Засурский Я. Н. Медiateкст в контексте конвергенции / Я. Н. Засурский // Вестн. МГУ. Сер. 10. Журналистика. – 2005. – № 10. – С. 2 – 6.
6. Засурский Я. Н. Человеческое измерение информационного общества / Я. Н. Засурский // Вестн. МГУ. Сер. 10. Журналистика. – 2004. – № 3. – С. 7 – 11.
7. Копылова Р. Что такое телевизионный диалог? О природе явления и границах понятия // Телевидение вчера, сегодня, завтра. – М., 1984.
8. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. - Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. – 176 с.
9. Новітні технології телерадіомовлення: світовий досвід Матеріали наукового колоквіуму Київ, 16 листопада 2011 р. Упорядник В. Гоян. – Електронний ресурс : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=rozdily&rozdil=6>
10. Почепцов Г. Г. / Теорія комунікацій. / Г. Г. Почепцов, –М.: Рефл-бук. 52 с.
11. Розенберг С. Блоги як високе мистецтво відвертості [Електронний ресурс] / С. Розенберг // The Guardian / пер. «Медіаграмотність». – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.kiev.ua/material/2306>

12. Рабигер М. Режиссура документального кино (рефер. излож.). Учеб. пособие / М. Рабигер. – М. : ИПКРТ. – 96 с.
13. Саруханов В.А. Азбука ТВ / В.А. Саруханов. – М.: Аспект Пресс. 2002. – 222 с.
14. Фрольцова Н. Т. Типологія творчої діяльності в аудіовізуальній комунікації. / М.Т. Фрольцова – Мн., 2003.
15. Шаповал Ю. Г. Феномен журналістики : проблеми теорії : монографія / Юрій Григорович Шаповал. – Рівне : ВВП „Роса”, 2005. – 248 с.
16. Шубина И. В. Основы драматургии и режиссуры рекламного видео: Творческая мастерская рекламиста – М., «МарТ», 2004. - 320 с. (Серия «Реклама и журналистика »)
17. Ширман Р.Н. Телевізійна режисура. Майстер-клас / Р.Н.Ширман. – К.:ЗАТ “Телерадіокур’єр”, 2004. – 448 с